

Osoba, która ukończyła studia pierwszego stopnia, zachowuje prawa studenta do 31 października roku, w którym ukończyła te studia. Nie należy jednak tego utożsamiać z posiadaniem statusu studenta. Oznacza to, że w okresie między ukończeniem studiów I stopnia a datą immatrykulacji na studia II stopnia, obowiązek ubezpieczeń z tytułu umowy zlecenia ustala się na zasadach ogólnych. Zatem taka osoba podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym, jeżeli nie ma innego tytułu do tych ubezpieczeń.

Przy ustalaniu obowiązku ubezpieczeń społecznych zleceniobiorców będących studentami nie ma znaczenia obywatelstwo ani kraj odbywania studiów. Zatem każdy student (do ukończenia 26 lat), bez względu na obywatelstwo i kraj odbywania studiów, spełnia warunki do zwolnienia z obowiązku ubezpieczeń społecznych w przypadku podjęcia pracy na podstawie wskazanych wyżej umów.

2. Umowa o dzieło a obowiązek składkowy

Umowa o dzieło, podobnie jak zlecenia, jest umową uregulowaną w Kodeksie cywilnym (art. 627–646 Kodeksu cywilnego). Przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie (zwany dalej także wykonawcą) zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Umowa o dzieło jest umową rezultatu i wymaga, by działanie przyjmującego określone zamówienie doprowadziło do konkretnego, indywidualnie oznaczonego efektu (dzieła). Umowa o dzieło odznacza się m.in. tym, że wykonawca ma daleko posuniętą swobodę co do sposobu, w jaki będzie postępował w celu uzyskania ustalonego w umowie końcowego efektu.

Przedmiotem umowy o dzieło powinno być konkretne dzieło, uzgodnione przez strony, przy czym może być ono rozumiane szeroko: jako obejmujące zarówno przedmioty w postaci materialnej (np. zbudowanie budynku, wykonanie szafki kuchennej, wyrzeźbienie figurki), jak i w postaci niematerialnej (np. napisanie piosenki, zorganizowanie koncertu lub konferencji).

Może się również zdarzyć, że o ile pojedyncza czynność mogłaby zostać zakwalifikowana jako umowa o dzieło, o tyle znaczna liczba powtarzalnych czynności nie spełnia już takich warunków.

W wyroku z 6 kwietnia 2011 r. (II UK 315/10) Sąd Najwyższy stwierdził, że: (...) *okończoność wykonywania umowy o współpracy mającej za przedmiot powtarzalne i takie same usługi, świadczone systematycznie, za stałym wynagrodzeniem, nie pozwala jednocześnie uznać, że są wykonywane odrębne (indywidualne) umowy o dzieło. Tłumaczenie dokumentów z języka angielskiego na polski i odwrotnie, nawet ograniczone do danej branży, nie może być w takiej sytuacji kwalifikowane jako wykonywanie oznaczonego dzieła w rozumieniu art. 627 k.c. Nie jest to czynność właściwa dla umowy o dzieło w sytuacji, gdy tłumacz pozostaje w gotowości do pracy, która polega na powtarzalnym tłumaczeniu dokumentów związanych z branżową działalnością firmy i za którą otrzymuje stałe (miesięczne) wynagrodzenie, a przy tym umowa trwa kilka lat (...).*

2.1. Samoistna umowa o dzieło

Osoba, która wykonuje pracę wyłącznie na podstawie umowy o dzieło, nie podlega ubezpieczeniom społecznym. Samoistna umowa o dzieło nie stanowi tytułu do ubezpieczeń.

Przykład

Katarzyna B., architekt wnętrz, realizuje równolegle 2 umowy o dzieło, zawarte z 2 różnymi podmiotami – spółką z o.o. (projekt aranżacji przestrzeni open space w biurowcu, do którego spółka przenosi siedzibę) oraz dla osoby fizycznej (projekt wykończenia i aranżacji domu jednorodzinnego, wraz z nadzorem nad wykonaniem projektu). Oprócz tego Katarzyna B. jest zatrudniona na podstawie umowy o pracę w spółce akcyjnej, na 1/2 etatu, na stanowisku starszego projektanta. Żadna z umów o dzieło nie jest realizowana na rzecz pracodawcy Katarzyny B. W tej sytuacji Katarzyna B. podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym i zdrowotnemu z tytułu stosunku pracy. Umowy o dzieło nie stanowią dla niej tytułu do ubezpieczeń i nie są od nich odprowadzane żadne składki ZUS – ani obowiązkowo ani dobrowolnie.

Samoistna umowa o dzieło, która nie jest wykonywana na rzecz pracodawcy osoby wykonującej dzieło, nie podlega oskładkowaniu – ani obowiązkowo, ani na zasadzie dobrowolności.

2.2. Umowa o dzieło realizowana na rzecz własnego pracodawcy

Obowiązek ubezpieczeń społecznych z tytułu umowy o dzieło powstaje wówczas, gdy taka umowa została zawarta z własnym pracodawcą lub jest wykonywana na rzecz własnego pracodawcy. W takich przypadkach umowa o dzieło jest w zakresie ubezpieczeń społecznych traktowana jak umowa o pracę. W myśl bowiem art. 8 ust. 2a ustawy systemowej za pracownika uważa się również osobę wykonującą pracę na podstawie umowy o dzieło, jeżeli taką umowę zawarła z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy lub jeżeli w ramach takiej umowy wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy.

Jeżeli zatem pracownik wykonuje dodatkowo umowę o dzieło z własnym pracodawcą lub na podstawie tej umowy wykonuje pracę na rzecz własnego pracodawcy, to podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu zarówno z tytułu umowy o pracę, jak i z umowy o dzieło. Płatnikiem składek w stosunku do wykonawcy dzieła – zarówno w sytuacji, gdy umowa o dzieło została zawarta z pracodawcą, jak i gdy została zawarta z podmiotem trzecim, ale wykonywana jest na rzecz pracodawcy, jest pracodawca. Tę wykładnię potwierdza m.in. uchwała Sądu Najwyższego z 2 września 2009 r. (II UZP 6/09, OSNP 2010/3–4/46), w której Sąd Najwyższy wskazał: *zważywszy, że w stosunku do pracownika płatnikiem składek jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a ustawy o systemie ubez-*